

Asia: VN/25570/2023-OM-54

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä; uusi välitysmenettelylaki

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleistä

Oikeusministeriö on pyytänyt korkeimmalta hallinto-oikeudelta lausuntoa välimiesmenettelylain uudistamista koskevasta työryhmämietinnöstä. Uudistuksen lähtökohtana on tarve lain yhdenmukaisuuteen UNCITRAL mallilain kanssa sikäli kuin eroavaisuuksiin ei ole kansallisia tarpeita. Korkein hallinto-oikeus esittää lausuntonaan hallintolainkäytön näkökulmasta seuraavaa.

Voimassa olevan välimiesmenettelystä annetun lain 2 §:n mukaan yksityisoikeudellinen riitakysymys, josta voidaan tehdä sovinto, saadaan määrätä asianosaisten välisin sopimuksin välimiesten lopullisesti ratkaistavaksi.

Työryhmämietintöön sisältyvässä luonnoksessa välitysmenettelylaiksi välityskelpoisuutta ei säännöksissä nimenomaisesti rajattaisi yksityisoikeudellisiin riitakysymyksiin. Lakiluonnoksen 6 §:n mukaan välitysmenettelyssä voitaisiin ratkaista riita, josta voidaan tehdä sovinto. Säännösluonnoksen säännöskohtaisissa perusteluissa (muistion s. 47) todetaan, että soveltamisalan osalta pykälä vastaa asiallisesti voimassa olevan lain 2 §:n ensimmäistä virkettä kuitenkin niin, että säännöksestä poistettaisiin maininta riidan yksityisoikeudellisuudesta välityskelpoisuuden edellytyksenä. Perusteluissa (s. 48) todetaan edelleen, että välityskelpoisia ovat lähtökohtaisesti yleisen tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvat riita-asiat ja välityskelpoisuuden ulkopuolelle jäävät hallinto-oikeuden toimivaltaan kuuluvat ns. hallintoriita-asiat. Muistion nykytilan arviointia koskevassa jaksossa (s. 21) viitataan siihen, että käytännössä siviiliprosessin ja hallintoprosessin rajanvetoon sisältyy nykyään melko runsaasti tulkinnanvaraisuutta, minkä vuoksi välityskelpoisuutta koskevassa säännöksessä olevaa viittausta yksityisoikeudelliseen riitakysymykseen ei ole pidetty ongelmattomana.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että lakiluonnoksen perusteluista ilmenevä tavoite jättää yleisten hallintotuomioistuinten toimivaltaan kuuluvat hallintoriita-asiat edelleen välityskelpoisuuden ulkopuolelle ei ilmene säännösluonnoksesta. Hallintoriita-asioina hallinto-oikeuksissa voi tulla

ratkaistavaksi myös sellaisia esimerkiksi hallintosopimuksen soveltamista koskevia riitaisuuksia, joista sopimuksen osapuolet voivat sopia. Säännösluonnoksen sanamuodon perusteella tällaisetkin riitaisuudet voisivat olla välityskelpoisia. Korkein hallinto-oikeus pitää säännösluonnoksen sanamuodon ja perustelujen ristiriitaisuutta ongelmallisena. Tähän tulisi jatkovalmistelussa kiinnittää huomiota.

Lausunnon on valmistellut oikeusneuvos Outi Suviranta. Lausunto on käsitelty korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnossa 26.1.2026.

Presidentin sijainen,

oikeusneuvos Riitta Mutikainen

Kansliapäällikkö Jenny Rebold

2. 1 luku Yleiset säännökset

-

3. 2 luku Välityssopimus

-

4. 3 luku Välitysoikeuden kokoonpano

-

5. 4 luku Välitysoikeuden toimivalta

-

6. 5 luku Asian käsittely välitysmenettelyssä

-

7. 6 luku Välitystuomio

-

8. 7 luku Välitystuomion kumoaminen

-

9. 8 luku Välitystuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano

-

10. 9 luku Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

11. Pääasialliset vaikutukset (mietinnön luku 4.2)

-

12. Muut huomiot

-

Tukiainen Elina
Korkein hallinto-oikeus